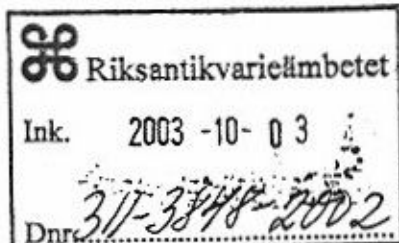

REGERINGEN

Kulturdepartementet

ad

Regeringsbeslut

3

2003-09-25

Ku96/654/Kr (delvis)
Ku2000/2454/Kr (delvis)
Ku2002/1080/Kr

H014 (förvarsväsen)
A014 (befästning mm.)

Framställning om byggnadsminnesförklaring och fastställande av skyddsföreskrifter för Karlskrona fästning, Aspö och Tjurkö, Karlskrona kommun, Blekinge län

(329-6135-1995, 311-2415-2000) 2 bilagor

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att delar av Karlskrona fästning, anläggningar på Aspö och Tjurkö, i Karlskrona kommun och Blekinge län (*nedan förtecknade anläggningar*), skall vara byggnadsminnen enligt förordningen (1988:1229) om statliga byggnadsminnen m.m. Vidare fastställer regeringen de avgränsningar och de skyddsföreskrifter för anläggningarna som framgår av *bilagorna*. Beslutet omfattar endast de fastigheter som är i statlig ägo.

Regeringen erinrar om att bestämmelser om tillstånd till ändring, hävande eller överlåtelse finns i 6-10 §§ förordningen (1988:1229) om statliga byggnadsminnen m.m.

Regeringen beslutar vidare att avslå framställan i de delar som rör byggnadsminnesförklaring av Tjurköbatteriet och Aspö berg.

Följande anläggningar omfattas av byggnadsminnesförklaringen och därmed sammanhörande skyddsföreskrifter:

Aspö :

- A. Ellenabbens fort
- C. Jutudden
- D. Gruvan
- E. Ellenabben 2

Tjurkö :

- A. Stenbrottsbatteriet

Ärendet

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) fick genom sitt regleringsbrev 1995/96 i uppdrag av regeringen att efter samråd med Statens fastighetsverk och övriga berörda instanser utarbeta ett underlag för regeringens ställningstagande till bevarandet av moderna befästningar. RAÄ inkom med en redovisning den 14 mars 1996. RAÄ uppmanades därefter av regeringen att ta fram ett underlag med förslag till byggnadsminnesförklaringar med skyddsföreskrifter till ett antal moderna befästningar. RAÄ:s förslag inkom den 12 november 1998. RAÄ fick sedan genom ett regeringsbeslut den 27 april 2000, med anledning av proposition 1999/2000:30, Det nya försvaret, i uppdrag att utarbeta ett underlag med en kulturhistorisk prioritering av den egendom som påverkas av avvecklingar inom Försvarsmakten. RAÄ redovisade prioriteringarna i en skrivelse den 25 juli 2000. RAÄ har den 16 januari 2003 inkommit med kompletterande uppgifter kring nu berörda fastigheter.

Statens sjöhistoriska museer (numera Statens maritima museer) har tillsammans med Statens fastighetsverk i en skrivelse den 16 april 2002 bl.a. hemställt att regeringen fattar beslut om byggnadsminnesförklaring av Karlskrona fästning, anläggningarna på Aspö och Tjurkö i Karlskrona kommun.

Som skäl för förslagen har RAÄ anfört bl.a. följande.

De moderna befästningarna utgör i ett historiskt perspektiv en bild av det svenska folkets försvarsansträngningar under storkrig i Europa och tiden därefter, med det kalla krigets hot om kärnvapeninsatser. Som nationellt byggprojekt har 1900-talsbefästningarna till sin storlek och omfattning ingen annan historisk motsvarighet än medeltidskyrkorna.

Karlskrona är huvudbas för den svenska flottan och har så varit sedan 1600-talet. Stadens marina miljö är även av internationellt intresse och sedan 1998 finns marinbasen i Karlskrona upptaget på UNESCO:s världsarvslista. Ett flertal av de äldre befästningarna inom området är sedan lång tid tillbaka beslutade som byggnadsminnen. Anläggningarna som nu omfattas av detta beslut kompletterar den historiska bilden av flottbasen och av stadens försvar på ett värdefullt sätt.

Beskrivning av anläggningarna

Aspö:

Ellenabbens fort (*anläggning A*) består av en grav och centralanläggning med betonghjässa och var byggd för tre stycken, nu borttagna, 25 cm kanoner i dubbelt tornlavettage samt två stycken bevarade 57 mm kanoner i pansarkupoler. Graven har under senare tid delvis fyllts igen.

Jutudden (*anläggning C*) är ett batteri från 1940 som uppfördes för tre stycken, nu borttagna, 57 mm kanoner i täckta betongvärn. Till batteriet hör en mätstation, vilken ursprungligen uppfördes 1894.

Gruvan (*anläggning D*) är en bergsanläggning för radarspaning, vilken är avvecklad men är i modernt skick och med utrustning bevarad på plats. Till anläggningen hör en mast.

Ellenabben 2 (*anläggning E*) uppfördes 1972 och är ett 7,5 cm batteri m/57 i serie 3.

Tjurkö:

Stenbrottsbatteriet (*anläggning A*) uppfördes med en ställning för fyra stycken, nu borttagna, 24 cm haubits. Batteriet har ett infanteribröstvörn. Det finns en kommandoplats ca 1 km från batteriet.

Inhämtade synpunkter

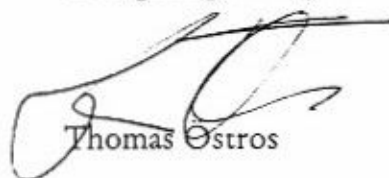
RAÄ:s kulturhistoriska prioritering från den 25 maj 2000 har utarbetats i samarbete mellan RAÄ, Statens fastighetsverk (SFV) och Fortifikationsverket. RAÄ har därefter i ärendets fortsatta beredning inhämtat vissa synpunkter. SFV har framfört krav på att få ersättning för kostnader som kan uppkomma i samband med ett eventuellt framtida övertagande av de aktuella befästningarna.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen gör, med undantag för Tjurköbatteriet och Aspö berg samma bedömning som RAÄ har gjort i ärendet.

Av anläggningarna Tjurköbatteriet och Aspö berg återstår efter avveckling endast pjasbrunnarna. Regeringen bedömer därför att dessa anläggningar inte längre är aktuella för byggnadsminnesförklaring.

På regeringens vägnar

Thomas Östros

Monica Fundin

Kopia till

Finansdepartementet
Försvarsdepartementet
Fortifikationsverket
Statens fastighetsverk
Statens maritima museer
Länsstyrelsen i Blekinge län
Försvarsmakten HK
Sydkustens marinbas
Karlskrona kommun
Blekinge museum

Bilaga 1

Följande anläggningar ingår i byggnadsminnet:

A. Ellenabbens fort.

C. Jutuddens batteri.

D. Gruvans radarspaningsanläggning. Byggnadsminnet omfattar anläggningen i sin helhet.

E. Ellenabben 2.

**Skyddsföreskrifter för det statliga byggnadsminnet Karlskrona fästning
anläggningar på Aspö, Karlskrona kommun, Blekinge län**

1. Anläggningarna A, C, D och E ska bevaras och får inte, helt eller delvis, raderas, igenfyllas, förvanskas eller byggas om.
2. Anläggningarna ska utvändigt underhållas så att de inte ytterligare förfaller.
3. Anläggning A ska hållas tillgänglig exteriört och interiört. Dränerings-systemet ska hållas i funktionsdugligt skick och anläggningen skall invändigt underhållas i den utsträckning som behövs för att den ska kunna besökas utan risk. De två 57 mm pjäserna ska bevaras på plats. Anläggningen ska hållas fri från tillkommande vegetation. Skottfältsröjning ska göras i den utsträckning som behövs för att försvarsuppgiften ska kunna förstås.
4. Anläggning D ska bevaras i sin helhet, dvs. inklusive fast och lös utrustning. Anläggningen ska underhållas så att den kan besökas utan risk och så att utrustningen inte förstörs. Masten som tillhör anläggningen ska bevaras på plats och underhållas.
5. I anläggning E ska fast inredning och övrig utrustning bevaras på plats. Ytterligare skyddsföreskrifter ska fastställas av regeringen utifrån ett förnyat förslag från Riksantikvarieämbetet.

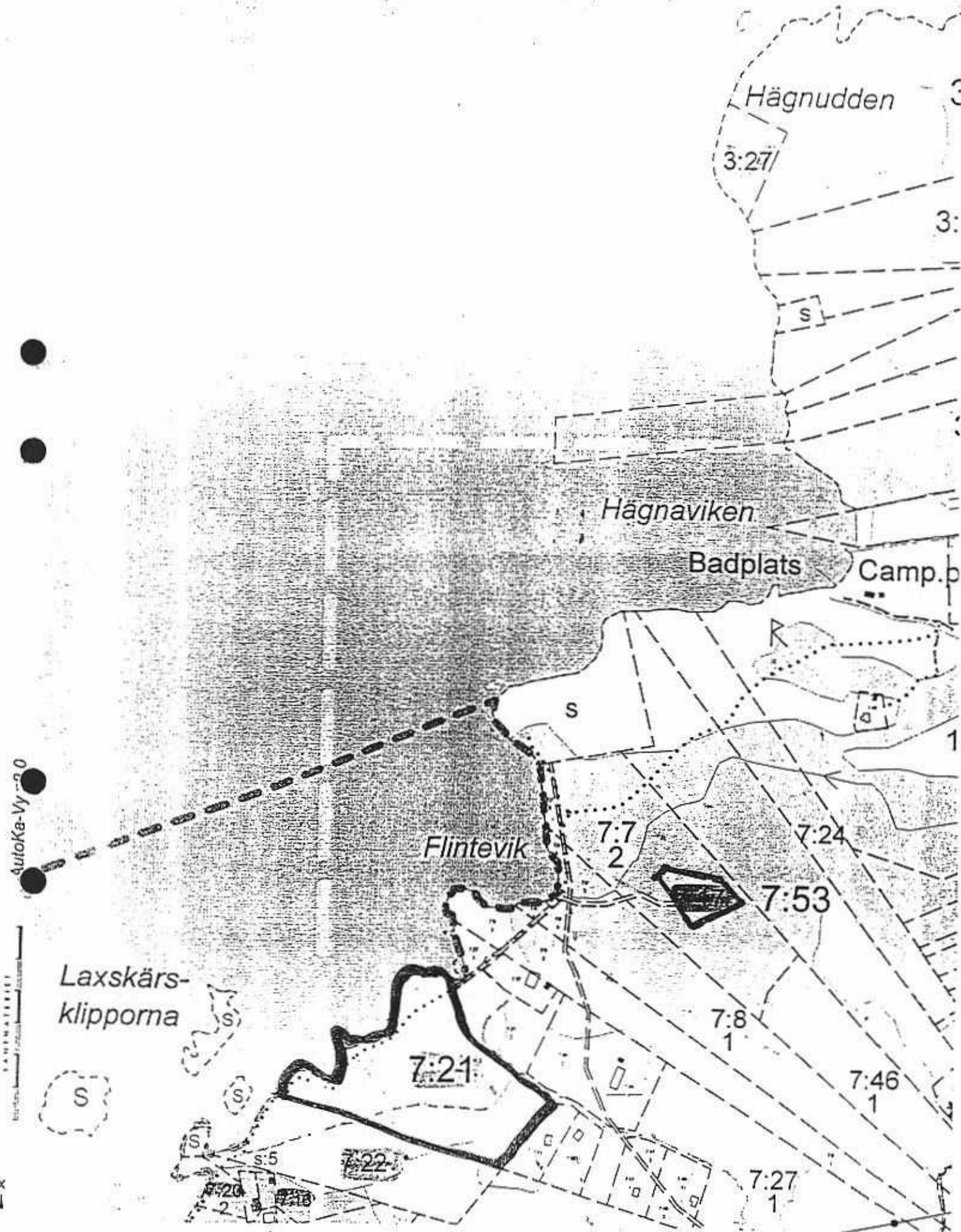
Bilaga 2

Följande anläggning ingår i byggnadsminnet:

A. Stenbrottsbatteriet.

**Skyddsföreskrifter för det statliga byggnadsminnet Karlskrona fästning
anläggningar på Tjurkö, Karlskrona kommun och Blekinge län:**

1. Anläggningen A ska bevaras och får inte, helt eller delvis, raderas, igenfyllas, förvanskas eller byggas om. Skyddsbestämmelserna avser hela anläggningen inklusive värn, stormningshinder och dylikt.
2. Anläggningen ska hållas fri från tillkommande vegetation. Skottfältsröjning ska ske i den utsträckning som krävs för att anläggningens försvarsuppgift ska kunna förstås.
3. Anläggningen ska underhållas exteriört så att den inte ytterligare förfaller. Kommandoplatsen på anläggning A ska hållas tillgänglig och även underhållas interiört.

AutoKa-Vy 20

SKANEN

x

-y

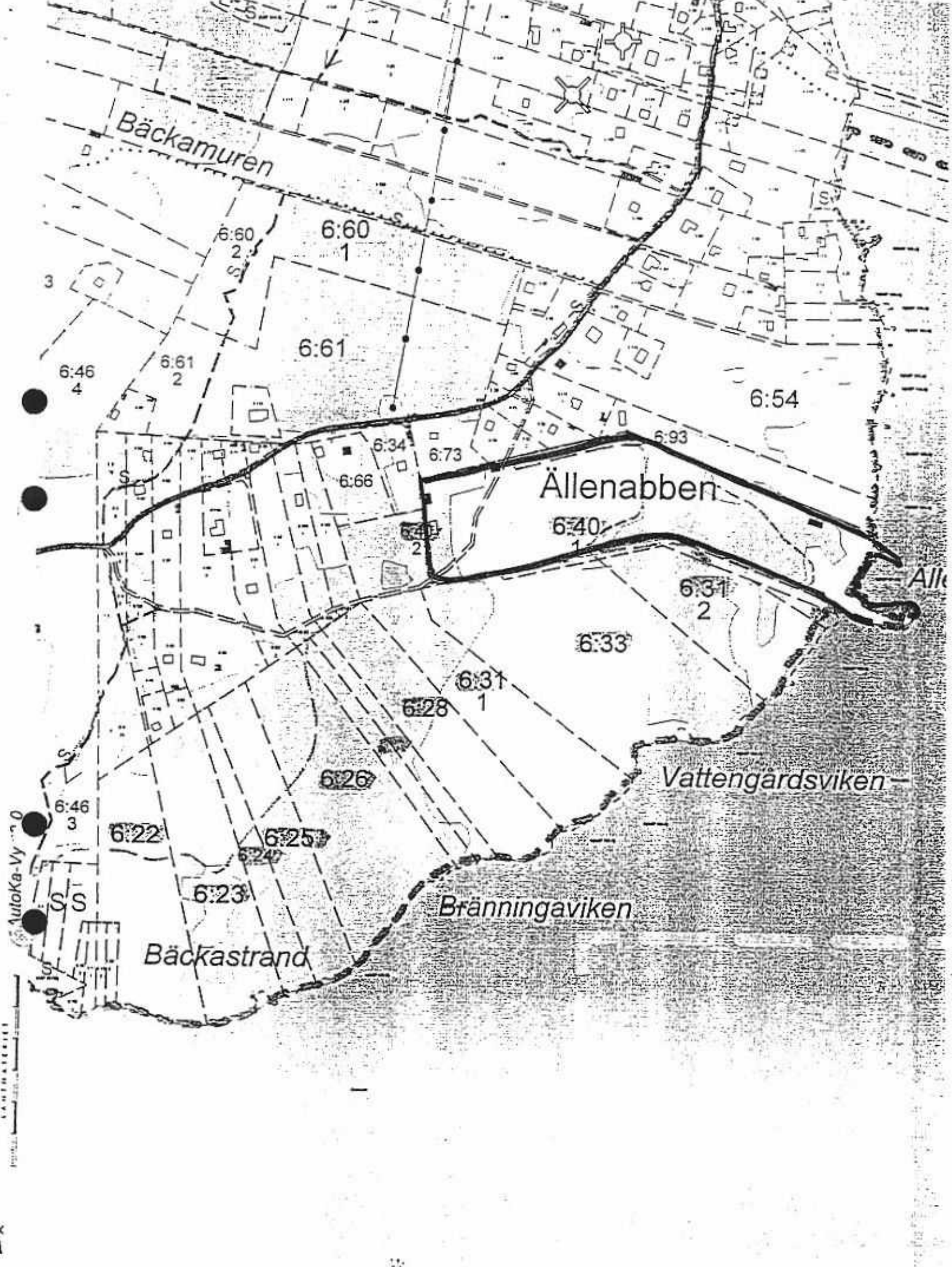
x = 6220185
y = 1486702

Datum: 2001-09-06

A. Tjurkö, Stenbrottet

40 0 40 80 120 160 200 m

Skala 1:5000

AutoKa-Vy 0

SKALSTRECK

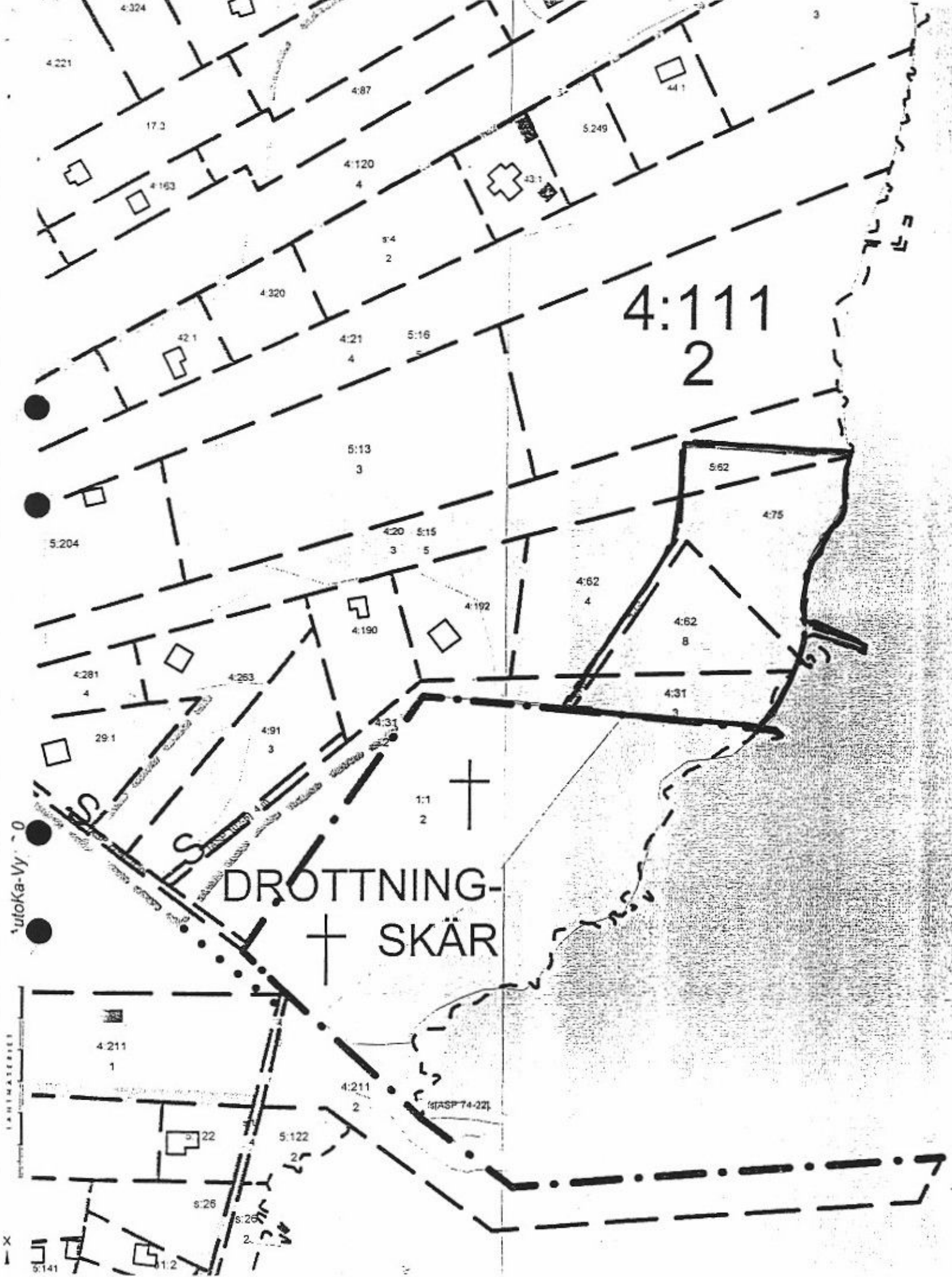
x
|
- y
x = 6218652
y = 1483913

Datum: 2001-09-06

Ällenabbsfortiet

40 0 40 80 120 160 200 m

Skala 1:5000

4:111
2

DRÖTTNING-SKÄR

utoka-Vy

LAHIMÄÄRIET

x = 6220695
y = 1484803

Datum: 2001-09-06

E. Jutuuden

20 0 20 40 60 80 100 m

Skala 1:2000

1:10
1

1:30
3

4:20
1

4:21
2

4:161

5:145

Halvvägssten

4:168
1

5:144

4:169

4:168
2

5:118
2

5:147

4:265

4:83

1:49
1

Skjutbana

Tennis

45:1

41:1

4:68
1

1:10
11

4:22

6:13
1

6:14
1

6:87

6:35
1

6:11
2

6:11
3

3:14
2

2:33
1

6:94

6:49
2

2:34
1

3:25
2

38:1
2

Rydalinjen

6:49
3

6:4

Bäck

AutoKa-Vy 20

LANTMÄTLING

2:33
3

3:15

2:34
4

3:25
3

38:1
7

6:45

6:4

6:4
5

6:49
1

6:46
1

x

y

F. Gruvan

40 0 40 80 120 160 200 m

Skala 1:5000

x = 6219080
y = 1482979

Datum: 2001-09-06